

Gittin Sources 17

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף ע עמוד א

גמ'. לימא, מתניתין דלא כרבי עקיבא, דאי ר' עקיבא, האמר: דבר - ולא חצי דבר! דתניא, אמר רבי יוסי: כשהלך אבא חלפתא אצל ר' יוחנן בן נורי ללמוד תורה, ואמרי לה: רבי יוחנן בן נורי אצל אבא חלפתא, אמר לו: הרי שאכלה שנה ראשונה בפני שנים, שניה בפני שנים, שלישית בפני שנים, מהו? אמר לו: הרי זו חזקה; אמר לו: אף אני אומר כן, אלא שרבי עקיבא חולק בדבר, שהיה רבי עקיבא אומר: דבר - ולא חצי דבר! אמר אביי: אפילו תימא רבי עקיבא, מי לא מודה רבי עקיבא, בשנים אומרים קידש ושנים אומרים בעל, דאע"ג דעדי ביאה צריכי לעדי קדושין, כיון דעדי קדושין לא צריכי לעדי ביאה - דבר קרינא ביה? ה"נ אף על גב דעדי טביחה צריכי לעדי גניבה, כיון דעדי גניבה לא צריכי לעדי טביחה - דבר קרינא ביה. ורבנן, האי דבר - ולא חצי דבר למעוטי מאי? למעוטי: אחד אומר אחד בגבה, ואחד אומר אחד בכריסה. האי חצי דבר וחצי עדות הוא! אלא למעוטי: שנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים אחד בכריסה, הני אמרי קטנה היא, והני אמרי קטנה היא.

תוספות מסכת בבא קמא דף ע עמוד ב

למעוטי שנים אומרים אחד בגבה כו' - ולא דמי לשנה ראשונה בפני שנים כו' דהתם ראו כל מה שהיו יכולין לראות באותה שנה ורב אלפס פירש משום דהתם מהני סהדותיהו לענין פירות שאכל בשנה ראשונה שחייב לשלם אם לא ימצא יותר עדים וטעם ראשון נראה לר"י עיקר דתנן בפרק התקבל (גיטין דף סג:) האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע אלמא לא חשיב כי האי גוונא חצי דבר אף על גב דצריכי אלו לאלו דאפי' למאן דאמר שליש נאמן כשגט בידו ולא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה מ"מ כיון שצריך שנראה הגט בידו חצי דבר הוא אלא ע"כ משום שכל כת רואה כל מה שיכולה [לראות] באותה שעה ואתיא מתניתין [דגיטין] כרבנן.

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף סג עמוד ב

הא דתנן ואפילו הן הראשונים והן האחרונים או אחד מן הראשונים וכו'. תימא הוא פשיטא אדרבא הן הראשונים והן האחרונים עדיף אבל כשאינן הן מיחזי כחצי דבר אף על פי שאינו חצי דבר משום שמכיון שמינתו שליח נעשה ידו כידה מעתה ולכשיתן לו תתגרש, וי"א סד"א ליחוש שמא נוגעין בעדותן הן כדאיתמר בכתובות משחתמו אין מעידין עליו וחותם, וזה אינו כלום, אבל אין לשון אפילו בכאן לרבותא אלא למעט בעדים והכי קתני צריכה שתי כתי עדים ואם רצו והולכין למקום הבעל אינה צריכה אלא כת אחת.

חדושי הריטב"א מסכת גיטין דף סג עמוד ב

מתני' האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה ב' כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה. פי' שיעידו שהאשה עשאתו שליח קבלה בפניהם, וב' שיעידו שבפניהם נתנו להם הבעל לגרושין, והא לאו חצי דבר הוא אף על פי שאין האשה מתגרשת אלא בשתי עדויות אלו, דכל עדות ועדות שלם הוא שיעדות השליחות דבר שלם הוא שהרי עשאתו בשליחותה כגופה ולכשיתן לו תתגרש.

ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף כט עמוד ב

שאיני ממון דאיתיהיב למחילה. כתב רש"י ז"ל שאם מחלו מחול הילכך שליש נאמן דכיון שהאמינו דמסרו בידו נתרצה בהבטחתו עליו למחול על ממונו ולהאמין כל מה שיאמר אבל במילתא דאיסורא אין בידו [להאמינו] ע"כ ותמינהי דהא כי היכי דבממון אמרינן דמשעה שנמסר ביד שליח גמר והקנה שכל מה שירצה שליח יעשה בגיטין נמי מצינן למימר הכי וכענין שאמרו [דף כט: ודף עו: ע"ש] נאמנת עלי שלא פייסתי ונ"ל דה"ק שאני ממון שהוא דבר שניתן לימחל וגמר והקנה בכל מה שיאמר שליח [ואפי' ישקר] אבל באשה לא עביד אינש דמחיל הילכך מסתמא לא יהיביה ניהליה אדעתא דהכי: וגרסינן עלה בגמ' [דף סד א] תנן האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שני כיתי עדים ואמאי נהמניה לשליח וכתב רש"י ז"ל ואמאי בעי עדים כלל לא בקבלה ולא באמירה תסגי באמירת השליח בלבד ולהימניה דהא הימניה הבעל ואשה נמי ומהדרינן מי קא נפיק גיטא מתותי ידיה דלהימניה. כלומר הא קרעיה ואף על פי שהקרעים בידו בפנינו אין שליש נאמן אלא א"כ השלישות בידו דמגו דאי בעי הוה עביד ביה מאי דקאמר נאמן נמי על אמירתו אבל זה שקרע אין בידו למסרו בידה ופרכינן תינח אמרה קיבל ל"ל. כלומר ל"ל לאיתויי ראייה שראוהו שקבל מיד הבעל הרי הוא בידו בפנינו והא ודאי קבליה ומהדרי' אמר רבה הא מני ר"א היא דאמר עדי מסירה כרתי. כלומר ר"א היא דאמר אין גט כשר בלא עדי מסירה זהו פרש"י ז"ל. ומדפרכינן ולהימניה לשליח ואמרינן תינח אמרה מוכח שאפילו אין עדים שהוא

שליח קבלה נאמן וכמ"ש רש"י ז"ל למעלה ומיהו לא להתגרש משעה ראשונה דהא ודאי אין בידו אלא להתגרש בקבלתו משעה זו שהוא אומר שהוא שליח קבלה ואילך מתוך שבידו ליתנו לה וכמו שכתבתי למעלה. ודפרכין קבל ל"ל וכתב רש"י ז"ל הרי הוא בידו בפנינו והא ודאי קבליה תמיהני ומאן לימא לן דלקבלה יהביה ניהליה דימא להולכה וכי תימא ה"ק קבל ל"ל בדאיכא עדים דשליש אמר בשעה שהגט בידו דלקבלה יהביה ניהליה סגי א"ה אמרה נמי תיקשי לן ל"ל בדאמר שלישי בשעה שהיה הגט בידו דאיהי אמרה לסגי מתוך שבידו ליתנו לה. וניחא לי דה"ק קבל ל"ל בדאיכא עדים דאמרה ושהבעל ידע בכך סגי דכיון דחזו דודאי בעל יהביה ניהליה ואיהו ידע דשליח קבלה הוי מסתמא אית לן למימר דלקבלה יהביה ניהליה דכיון דבדאמר ליה הילך סגי ואנן ידעינן דהילך א"ל ה"ל הילך [לקבלה] ודאי והילך להולכה ספק ויש לנו לתפוס את הודאי ולהניח את הספק דאי לא תימא הכי אף כשהגט יוצא מתחת ידי האשה ניחוש לומר שמא להולכה נתנו לה עד [מקום] פלוני וכדאמרינן בסוף פרק המביא תניין (דף כד א) הוי שליח להולכה עד דמטית התם אלא ודאי אין לנו לחוש לתנאין וענינין שאין אנו יודעין ויש לנו לתפוס הדבר במה שהתפוסה מוכחת עליו בלבד והרי אינה מוכחת אלא הילך ובכך היא מגורשת בקבלתו ומיהו דוקא בקים לן שהבעל היה יודע שהוא שליח קבלה הא לאו הכי לא שאין תפיסתו מוכחת אלא דאמר לה הילך והילך למי שאין הבעל יודע שהוא שליח לקבלה לא לשם קבלה הוא. עוד אפשר לי לומר דכיון שהתפוסה שהוא תפוס בגט ועומד מוכחת דהילך א"ל ואין לנו לספק ולחדש מה שאין לנו הוכחה בו אמרינן דאומר הילך לשליח סתם משמע שאם הוא שליח קבלה תתגרש בקבלתו ואם הוא שליח הולכה שיוליכנו לה ומש"ה פרכין קבל למה לי דהא קים לן דקבליה ונתגרשה בקבלתו אבל זו קולא יתירא ומיהו אפילו אם נאמר כן דוקא דומיא דמתני' שאין הבעל מערער אבל כשהבעל מערער ואומר להולכה אין לנו כיון דלא נפיק גיטא מתותי ידיה ואפילו לרב חסדא. כל זה נ"ל על דרך רש"י ז"ל:

תוספות הרא"ש מסכת גיטין דף סד עמוד א

שאני ממון דאתיהיב למחילה. וכיון שהאמינו ומסר בידו נתרצה עליו בהבטחתו למחול על ממונו ואפי' הוא משקר שהאמינו להפסיד ממונו אפי' שלא כדן אבל במילתא דאיסור אין בידו להאמינו, ורב חסדא דאמר דבגט נמי שלישי נאמן דהא הימניה קסבר דעל דעת כן נתן לו שיהא לגירושין אם יאמר לגירושין אף על פי שהוא משקר, הלכך צ"ל לפי טעם זה דאפי' אתו עדים ומכחשי ליה שלישי נאמן דהא הימניה ואפי' נתן לו בפני עדים כדפרישית לעיל, ואפי' לא שמעו העדים שיהא לגירושין כיון דהימניה בודאי היה דעתו לגירושין אם יאמר השליש לגירושין. ומילתא דתמיהא הוא בין באיסורא בין בממונא אי מהימן אפי' במקום עדים, ואין לפרש דמטעם מיגו מהימנין ליה לשליש דהא בפ' זה בורר מקשה לרב נחמן דאמר כיון דאיתחזק בבי דינא אי בעי קלתיה לא אמרינן ומקשה מהא דשליש נאמן אלמא אפי' היכא דליכא מיגו נאמן שלישי, ולפי זה הוה מהימנין לי' לשליש אפי' בדברים העשוין להשאיל ולהשכיר אם הוא אומר דלפקדון יהביה נהליה דשליש נאמן בכל אשר יאמר.

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף סד עמוד א

רב הונא אמר בעל נאמן דאם איתא דלגירושין יהביה ניהליה לדידה הוה יהיב לה. איכא דקשיא ליה אלא מעתה היאך שליח מביא גט ממדינת הים הא אי אתי בעל ואמר לפקדון מסרתיה ניהליה מהימן ואנן אמרינן לעיל בפ"ק דאי אתי בעל ומערער לא משגחינן ביה, וכן נמי בארץ ישראל אי אמר מהני כדאמרינן (ו' ב') הואיל ויצא הדבר בהיתר יצא, וזו אינה קושיא שאין טענה זו של רב הונא אלא בששניהם בעיר אחת וכן פירש"י ז"ל, ודאמרינן בפ"ק דאפי' מערסא לערסא ומשכונה לשכונה צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, לטעמא דרבה דאין בקיאינן לשמה אתי שפיר, ואי כרבא, כרב חסדא ס"ל, (נ"א: לטעמא דרבא דאמר דאין מצויין לקיימו אתי שפיר ואי כרבה כר"ח ס"ל). א"נ משכונה לשכונה בשאמר הבעל כתבו ותנו והלך לו לעיר אחרת, וי"ל דכו"ע כיון דתקון, בכל מקום שאין עדים מצויין צריך לומר כן, ומיהו לא מהני בעיר אחת לגמרי שאינו נאמן לומר לגירושין במקום שהבעל מערער אי ליכא עדים, ואית דבעי מימר דשליח להולכה נאמן שלא רצה למסור לה שתתגרש מיד אבל שליח קבלה אינו נאמן שכיון שידו כידה לדידה הוה מסר לה, ולא דאיק, ויש לפרש שלא אמר רב הונא אינו נאמן אלא כל זמן שהגט ביד שליח, אבל משהגיע לידה שוב אין הבעל נאמן אף על פי שאינה טוענת ברי, ומודה בה רב הונא דהא הימניה ועבד איהו הימנותה, אבל כל זמן שלא מסרו לה אף על פי שהאמינו מתחלה עכשיו כיון שלא עשה שליח שליחותו לרב הונא אינו נאמן, ושמא זהו מה שאמר רב הונא אם איתא דלגירושין יהביה ניהליה בעל לשליש לדידה הוה יהיב לה השליש ולא היה מעכו בידו, וכיון שלא מסרו לה ש"מ לפקדון יהביה ניהליה ולצעוריה מיכוין, א"נ עכשיו נתן עיניו בה, וזה יותר מחוור לי מפירושו של רש"י ז"ל משום דבעל משום כיסופא לא יהיב לה לדידה כדאמרן בפ' הנזקין (נ"ה א').

חדושי הריטב"א מסכת גיטין דף סד עמוד א

רב הונא אמר בעל נאמן דאם איתא דלגירושין יהביה ניהליה (לדידה) [לדידה] הוה יהיב ליה. ליכא לפרושי דמודה רב הונא לטעמא דהא הימניה בגט אלא משום ריעותא זו שלא נתנו לה השליח הגט אינו נאמן, דהא מקשינן ליה לרב הונא

משליש נאמן משניהם ופריק שאני ממון דאתיהיב למחילה ואי איתא מאי קושיא דהתם ליכא ריעותא כלל ואמאי לא שני ליה הכי, אלא ש"מ דלית ליה לרב הונא טעמא דהא הימניה בגט כלל, ואיכא מאן דאמר דלא קאי אשליש אלא אבעל דאם איתא דלגרושין יהביה ניהליה לדידי(י)ה הוה יהיב ל(י)ה בעל, וליכא למימר דטעמא דלא יהיב לה משום כיסופא וכדאמרינן באידך פרקין (נ"ה א'), דהכא כיון דאיהי עבדא שליח קבלה ליכא כיסופא, אבל מ"מ אינו מחוור וכי אין אדם עשוי לגרש ע"י שליח קבלה.

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף סד עמוד א

ורב חסדא אמר שלישי נאמן דהא הימניה. פי' לא משום מיגו דהא ליכא מיגו גמור שהאשה לא היתה מקבלתו מידו לומר שהיא מגורשת שאינה מקלקלת את עצמה, אלא מתוך שהיה בידו למסרו לה מתחלה ואם רצתה הולכת ונשאת בו הרי הוא כמו שאומר לו נאמן תהא עלי, כענין שאמרו (ע"ו ב') באומר נאמנת עלי שלא פייסתי, הלכך אף על פי שאין כאן מיגו נאמן הוא כדין כל שלישי דאע"ג דליכא ביה מיגו מהימן, כדאמרינן בסנהדרין בפ' זה בורר גבי ההיא סבתא דאפיקא שטרא מתותי ידה ואמרה ידענא ביה דפריעה הוא ולא הימנה רב נחמן משום דכיון דאתחזק שטרא בב"ד אי בעיא קלתה לא אמרינן, ואותבינן עליה מהא דתניא ושליש נאמן משניהם ואסיקנא בתיובתא, והא דאמרינן לקמן אי אמרה קמאי דידי לגירושין יהביה ניהליה מהימנה מיגו דאי בעיא אמרה לדידי יהביה ניהליה, ה"ק מיגו דאי בעיא (שקיל) [שקלא] לגיטא מיניה ואמרה לדידי יהביה מהימנא דכי אתו לב"ד הוו יכלו למעבד הכי, וכי האי גוונא הוי מיגו כדאמרינן מתוך שבידו לגרשה ואי בעיא קלתה וטובא בכי האי גוונא.